

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU „FARAONO LOUNGE“ SKELBIANT INFORMACIJĄ APIE PASLAUGAS TYRIMO

2022 m. gegužės 18 d. Nr. (22)SN-26)SP-31

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama ir Tarnyba) 2022 m. vasario 3 d. buvo gautas pareiškėjo (asmens duomenys Tarnybai žinomi; toliau – Pareiškėjas) 2022 m. vasario 3 d. skundas dėl galimai lyties pagrindu diskriminuojančių baro „Faraono Lounge“ (toliau – Baras) taikomų nuolaidų lankytojoms moterims. Skunde buvo nurodyta, kad Bare yra taikomos kokteilių nuolaidos pagal lytį. Prie skundo buvo pridėta socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „Faraono Lounge“ publikuota informacija – „Mielos damos, jau šį penktadienį vasario 4 d. laukiame Jūsų „Faraono Lounge“ – LADIES NIGHT vakarėlyje: uždeganti muzika, pasitikimo kokteilis tik merginoms nuo 21 iki 23 val. – NEMOKAMAI. Daugiau informacijos ir staliukų rezervacija: +370 65398310. Dirbame nuo 18 iki 3 val.“ (toliau – Skelbimas).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2022 m. vasario 17 d. raštu Nr. (22)SN-26)S-70 kreipėsi į Barą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Bare moterims yra teikiamos papildomos nemokamos paslaugos (nemokami gėrimai); jei taip – dėl kokių priežasčių tokios paslaugos yra teikiamos tik moterims; kas ir kieno nurodymu socialinio tinklo *Facebook* paskyroje paskelbė informaciją apie Bare moterims taikomas skirtingas paslaugų teikimo sąlygas; kokia yra Skelbimu siūlytų kokteilių sudėtis; ar jų sudėtyje yra / buvo (gali būti) alkoholinių gėrimų.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą, su atliekamu tyrimu susijusią, informaciją.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2022 m. kovo 7 d. raštu Nr. (22)SN-26)S-101 (adresu Jurgio Baltrušaičio g. 3-35, 06120 Vilnius), 2022 m. kovo 29 d. raštu Nr. (22)SN-26)S-132 (adresu V. Nagevičiaus g. 3, 08237 Vilnius) ir 2022 m. gegužės 3 d. raštu Nr. (22)SN-26)S-192 (el. paštu) kreipėsi į UAB „Faraonas“ (toliau – Bendrovė) ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Bare moterims yra teikiamos papildomos

nemokamos paslaugos (nemokami gėrimai); jei taip – dėl kokių priežasčių tokios paslaugos yra teikiamos tik moterims; kas ir kieno nurodymu socialinio tinklo *Facebook* paskyroje paskelbė informaciją apie Bare moterims taikomas skirtingas paslaugų teikimo sąlygas; kokia yra Skelbimu siūlytų kokteilių sudėtis; ar jų sudėtyje yra / buvo (gali būti) alkoholinių gėrimų.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą, su atliekamu tyrimu susijusią, informaciją.

2022 m. gegužės 3 d., remiantis Lygių galimybių įstatymo 28 straipsnio 2 dalies nuostatomis, buvo priimtas sprendimas pratęsti skundo tyrimo nagrinėjimo terminą iki 2022 m. birželio 3 d.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Pabrėžtina, kad visi Tarnybos Barui / Bendrovei siųsti laiškai nepasiekė adresato.

Pareiškėjo skunde nebuvo nurodytas konkretus skundžiamojo asmens juridinio asmens pavadinimas, tik paslaugų teikimo vietos pavadinimas – „Faraono Lounge“. Pagal Licencijų informacinės sistemos¹ informaciją veiklos adresu (Kalvarijų g. 88, Vilnius) buvo padaryta išvada, kad skundžiamasis asmuo turėtų būti UAB „Faraonas“ (Bendrovė). 2022 m. gegužės 2 d. el. paštu buvo kreiptasi į UAB „Olfina“, kuriems priklauso patalpos adresu Kalvarijų g. 88, Vilnius (Baro veiklos vieta). 2022 m. gegužės 3 d. UAB „Olfina“ patvirtino, kad Barą valdantis juridinis asmuo yra UAB „Faraonas“, kuris nuomavosi patalpas Kalvarijų g. 88, Vilnius.

Pažymėtina, kad pagal VĮ Registrų centro duomenis Bendrovė 2022 m. kovo 2 d. pakeitė buveinę iš Jurgio Baltrušaičio g. 3-35, 06120 Vilnius į V. Nagevičiaus g. 3, 08237 Vilnius. Šie pakeitimai VĮ Registrų centro buvo užregistruoti 2022 m. kovo 21 d.

Pažymėtina, kad socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „Faraono Lounge“ 2022 m. kovo 3 d. buvo paskelbta informacija: „Mieli Faraono Lounge klientai, po įspūdingų keturių metų kartu, norime pranešti labai liūdną žinią – Faraono Lounge laikinai uždaro savo duris.“ Pagal sprendimo surašymo metu turimą informaciją Baras nevykdo veiklos.

---

¹ <https://www.licencijavimas.lt/lis-epp-app/public/licenceSearch>

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Baras (Bendrovė), skelbdama informaciją socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „Faraono Lounge“ apie moterims taikomas lengvatas, nepažeidė Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 punktų nuostatas, pagal kurias Prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, įgyvendindamas moterų ir vyrų lygias teises, privalo visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas; suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad joje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl asmens lyties bei formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypatingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Specifiškai 23 straipsnyje nustatomas moterų ir vyrų lygybės principas, pabrėžiama, kad visose srityse turi būti užtikrinta moterų ir vyrų lygybė, įskaitant priėmimą į darbą, darbą ir atlyginimą. Pagal Chartijos turinį darytina išvada, kad Europos Sąjungos institucijoje lyčių lygybei yra skiriamas ypatingas dėmesys.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, 3 tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad

jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Nagrinėjamu atveju Baro socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „Faraono Lounge“ 2022 m. vasario 2 d. buvo paskelbta informacija: „Mielos damos, jau šį penktadienį vasario 4 d. laukiame Jūsų „Faraono Lounge“ – LADIES NIGHT vakarėlyje: uždeganti muzika, pasitikimo kokteilis tik merginoms nuo 21 iki 23 val. – NEMOKAMAI. Daugiau informacijos ir staliukų rezervacija: +370

65398310. Dirbame nuo 18 iki 3 val.“ (Skelbimas). Skelbime nurodyta, kad nustatytų laiku moterims yra teikiamas pasitikimo kokteilis, t. y., skirtingomis sąlygomis teikiamos paslaugos.

Pabrėžtina, kad pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 punkto nuostatas prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, įgyvendindamas moterų ir vyrų lygias teises, privalo visiems vartotojams, nesvarbu, kokia jų lytis, taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas; suteikdamas vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuodamas, užtikrinti, kad joje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl asmens lyties bei formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 1 ir 2 punkto nuostatas prekių pardavėjo, gamintojo ar paslaugų teikėjo veiksmai pripažįstami pažeidžiantys moterų ir vyrų lygias teises, jeigu dėl asmens lyties, įskaitant mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir gimdymo bei vaiko žindymo taikomos skirtingos apmokėjimo sąlygos ar garantijos už tokias pačias ir tokios pačios vertės prekes, paslaugas ir gaminius ar nustatomos skirtingos prekių ir paslaugų pasirinkimo galimybės; informuojant apie gaminius, prekes ir paslaugas arba reklamuojant jas, formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą, taip pat vartotojai diskriminuojami dėl jų lyties.

Pažymėtina, kad pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 10 straipsnio 8 punkto nuostatas moterų ir vyrų lygių teisių pažeidimu laikomi bet kokie veiksmai ar kitoks elgesys, kuriais asmuo diskriminuojamas dėl lyties, išskyrus atvejus, kai prekių pardavimą ar paslaugų teikimą vien tik ar visų pirma vienos lyties asmenims pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Darytina išvada, kad pagal teisinį reglamentavimą yra galimos tokios situacijos, kai paslaugos yra teikiamos palankesnėmis sąlygomis tik vienos lyties asmenims (pavyzdžiui, šiuo atveju – moterims), bet tai turi atitikti konkrečias įstatyme numatytas sąlygas.

Taip pat pažymėtina, kad, remiantis Europos Sąjungos Tarybos 2004 m. gruodžio 13 d. direktyva 2004/113/EB, įgyvendinančia vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, preambulės 16 punkto nuostatomis, skirtingo požiūrio taikymas gali būti priimtinas tik tuo atveju, jeigu jį pateisina teisėtas tikslas. Teisėtas tikslas gali būti, pavyzdžiui, asmenų, nukentėjusių nuo susijusio su lytimi smurto, apsauga (tokiais atvejais, kaip vienos lyties asmenims skirtų prieglaudų steigimas), privatumo ir padarumo sumetimais (tais atvejais, kai vienas asmuo apgyvendina kitą asmenį tam tikroje savo namų dalyje), lyčių lygybės arba vyrų ar moterų interesų skatinimas (pavyzdžiui, vienos lyties asmenų savanoriškos institucijos), laisvė jungtis į asociacijas (vienos lyties asmenų privačių

klubų atveju) ir sportinės veiklos organizavimas (pavyzdžiui, sporto renginiai, kuriuose dalyvauja vienos lyties asmenys). Tačiau bet koks apribojimas turėtų būti tinkamas ir būtinas, laikantis kriterijų, nustatytų pagal Europos Bendrijų Teisingumo Teismo teisminę praktiką.

Vertinant, ar teisėto tikslo yra siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis, svarbu nustatyti, ar taikomomis priemonėmis įmanoma pasiekti siekiamo tikslo (tinkamumas) ir ar tokių priemonių būtina imtis siekiant pasiekti numatytą tikslą (būtinumas). Taip pat svarbu įvertinti taikomų priemonių proporcingumą siaurąja prasme – ar taikoma priemone iš esmės nėra ribojamos kitų asmenų teisės, t. y., ar nėra asmenų teisės ribojamos labiau, negu yra būtina pasiekti teisėtą ir visuotinai reikšmingą tikslą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjas skunde nenurodė tikslaus Baro juridinio asmens pavadinimo. Pagal Tarnybos surinktą informaciją buvo darytina išvada, kad Baro vardu veiklą vykdė UAB „Faraonas“ (Bendrovė), šią informaciją patvirtino UAB „Olfin“, kuri nuomavo patalpas Bendrovei adresu Kalvarijų g. 88, Vilnius. Pastebėtina, kad sprendimo surašymo metu Baras nebevykdė veiklos. Visi kreipimaisi į Barą (Bendrovę) nepasiekė adresato.

Pažymėtina, kad pagal Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio nuostatas „Teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.“ Pabrėžtina, kad Tarnyba ėmėsi visų galimų veiksmų, kad gautų paaiškinimus iš Bendrovės, tačiau paaiškinimai Tarnybai nebuvo pateikti. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Bendrovė neįvykdė įrodinėjimo pareigos.

Atsižvelgiant į tai, kad skundo tyrimo metu yra nagrinėjama Baro socialiniame tinkle *Facebook* paskyroje „Faraono Lounge“ skelbiama informacija, kurioje skelbiama apie moterims taikomas lengvatas („<...> pasitikimo kokteilis tik merginoms nuo 21 iki 23 val. – NEMOKAMAI.“), nėra abejonių dėl moterų ir vyrų lygių teisių pažeidimo požymių buvimo. Pabrėžtina, kad nėra įžvelgtinas galimas teisėtas tikslas, kuris galėtų remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 10 straipsnio 8 punkte, pateisinti lyties pagrindu taikomą skirtingą asmenų traktavimą. Dėl šių priežasčių, konstatuotina, kad Bendrovė, skelbdama informaciją apie teikiamas paslaugas, padarė

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 2 punkte numatyta pažeidimą, t. y., pažeidė moterų ir vyrų lygias teises.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 6 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Bendrovę dėl padaryto Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 straipsnio 2 punkte numatyto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Bendrovę.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė